

**Załącznik
do Uchwały nr XXVII/134/09
Rady Gminy Opinogóra Górna
z dnia 6 kwietnia 2009 r.**

**PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY
OPINOGÓRA GÓRNA
NA LATA 2009 - 2032**

Opinogóra Górna, kwiecień 2009 r.

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie
2. Cel i zadania programu
3. Szkodliwość azbestu
4. Postępowanie z odpadami zawierającymi azbest
5. Założenia programu

1. WPROWADZENIE

Gmina Opinogóra Górna od 2009 roku przystępuje do „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” przyjętego przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej 14 maja 2002 roku.

Dokument ten powstał w wyniku przyjęcia przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Rezolucji w sprawie programu wycofania azbestu z gospodarki z dnia 19 czerwca 1997 r. (M.P. z 1997 r. Nr 38, poz.373) oraz ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20 ze zm.)

Program ten zakłada oczyszczenie do 2032 roku terytorium Polski z azbestu i usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest. Program nakłada na gminy następujące zadania :

1. Uwzględnienie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w gminnych planach gospodarki odpadami.
2. Współpracę z lokalnymi mediami celem rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest oraz wyroby z azbestem.
3. Przygotowanie wykazów obiektów zawierających azbest.
4. Przygotowywanie rocznych sprawozdań finansowych z realizacji zadań „Programu”.

Azbest jest znany od kilku tysięcy lat, a szerokie zastosowanie uzyskał w ostatnich 100 latach. Służył on do produkcji wyrobów budowlanych, szczególnie płyt dachowych, elewacyjnych oraz rur. Trwałość płyt azbestowo- cementowych szacuje się na 30 lat, natomiast okres eksploatacji innych wyrobów jest z reguły krótszy. Korodujące wyroby zawierające azbest uwalniają pył azbestowy, który wnikając do organizmu wywołuje poważne choroby układu oddechowego. Dlatego władze samorządowe gminy Opinogóra Górna mając na uwadze zdrowie mieszkańców oraz prawo Unii Europejskiej podejmują działania w kierunku likwidacji tak niebezpiecznego odpadu, jakim jest azbest.

Nazwa azbest nie określa konkretnego minerału, lecz dotyczy ogółu minerałów krzemianowych tworzących włókna. Przyjmuje się, że azbestami są włókniste odmiany minerałów występujące w przyrodzie w postaci wiązek włókien cechujących się nadzwyczajną wytrzymałością na rozciąganie,

elastycznością i odpornością na działanie czynników chemicznych i fizycznych. Ze względu na swoje zalety takie jak odporność na wysokie temperatury, działanie mrozu, kwasów, substancji żrących, a także elastyczność stosowany był szeroko od ponad 100 lat w około 3 tys. wyrobów przemysłowych.

Dziś jednak wiadomo, że jest szkodliwy dla zdrowia. Dlatego produkcja oraz stosowanie azbestu zostały zakazane, co reguluje Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z dnia 28 sierpnia 1997 r. ze zm.).

Szacuje się, że na terenie Polski znajduje się ponad 15,5 miliona ton wyrobów zawierających azbest. Ze względu na zagrożenie, jakie stwarzają powinny zostać usunięte ze wszystkich obiektów w kraju do końca 2032 roku.

2. CEL I ZADANIA PROGRAMU

Podstawowym celem „ Programu „ jest doprowadzenie do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z otoczenia człowieka oraz bezpieczne i prawidłowe unieszkodliwienie. Osiągając ten cel Gmina wypełni zobowiązanie , jakie Polska złożyła Unii Europejskiej, deklarując oczyszczenie terenu państwa z azbestu i wyrobów go zawierających do 2032 roku.

Program zakłada realizację następujących zadań:

1. Inwentaryzacja i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest.
2. Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania.
3. Mobilizowanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez system pomocy edukacyjnej i finansowej.
4. Podjęcie działań w kierunku pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu.
5. Udzielanie pomocy finansowej osobom fizycznym w usuwaniu odpadów zawierających azbest.
6. Pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania osobom fizycznym na wymianę pokryć dachowych i elewacji z azbestu.
7. Eliminacja możliwości powstawania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest.
8. Bieżący monitoring realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym oraz mieszkańcom.
9. Okresowa weryfikacja i aktualizacja Programu

3. SZKODLIWOŚĆ AZBESTU

Azbest staje się zagrożeniem dla zdrowia, gdy dojdzie do korozji lub uszkodzenia wyrobów zawierających azbest (łamanie, kruszenie, cięcie, szlifowanie itp.) Uwalniane są wówczas do powietrza włókna azbestu, które mogą zostać przeniesione przez układ oddechowy do płuc. Istotne znaczenie dla wielkości poziomu zanieczyszczenia powietrza włóknami azbestu, jakie powstają np. podczas prac demontażowych, ma zasada obniżania emisji pylenia: poprzez nawilżanie wyrobu przed oraz w trakcie demontażu, zaniechanie w miarę możliwości obróbki i destrukcji mechanicznej demontowanego wyrobu, nie posługiwanie się narzędziami napędzanymi elektrycznie takim, jak piły, wiertarki wyzwalającymi znaczną emisję, ale narzędziami ręcznymi – najlepiej wolnoobrotowymi o specjalnie wyprofilowanych ostrzach, zaopatrzonych w odsysanie pyłu i przeznaczonych dla obróbki wyrobów azbestowych. Podczas prac wymagana jest staranność i dokładność wszelkich czynności, wykonywanie ich według z góry przygotowanego planu.

Oddychanie powietrzem skażonym włóknami azbestowymi prowadzi do szeregu chorób układu oddechowego: pylicy azbestowej, zmian opłucnych, raka płuc, międzybłoniaka opłucnej i otrzewnej. Zachorować mogą osoby, które miały kontakt z azbestem ze względu na rodzaj wykonywanej pracy oraz osoby narażone na długotrwałe wdychanie włókien azbestowych o małym stężeniu, jak też osoby narażone na krótkotrwałe przebywanie w miejscu o dużym stężeniu włókien azbestowych. Nieznana jest minimalna ilość pyłu azbestowego, która wywołuje choroby. Wiadomo natomiast, że im więcej azbestu wdychanych jest do układu oddechowego, tym większe jest ryzyko choroby. Choroby mogą występować nawet po 30 latach od momentu kontaktu z pyłem azbestowym.

4. POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST

Demontaż pokryć cementowo – azbestowych jest ściśle regulowany przepisami prawnymi. Zawarte są one w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z 14 sierpnia 1998 roku w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest.

Według obowiązującego prawa prace polegające na usuwaniu lub naprawie wyrobów zawierających azbest mogą być wykonywane wyłącznie przez wykonawców posiadających odpowiednie wyposażenie techniczne do prowadzenia takich prac oraz zatrudniających przeszkolonych pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy usuwaniu i wymianie materiałów zawierających azbest.

Wykonawcy prac powinni posiadać zezwolenie na prowadzenie działalności, w wyniku której powstają odpady niebezpieczne.

Wykonawca prac, polegających na naprawie lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów i urządzeń budowlanych, zobowiązany jest do :

- a) izolowania od otoczenia obszaru prac przez stosowanie odpowiednich osłon,
- b) ogrodzenia terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla osób pieszych, nie mniejszej niż 1 m przy stosowaniu osłon,
- c) umieszczaniu tablic ostrzegawczych o treści: „Uwaga! Zagrożenie azbestem”, „Osobom nie upoważnionym wstęp wzbroniony”,
- d) zastosowania odpowiednich środków technicznych celem zmniejszenia emisji włókien azbestu.

Prace związane z usuwaniem azbestu lub wyrobów zawierających azbest muszą być prowadzone w taki sposób, aby wyeliminować uwalnianie azbestu lub co najmniej zminimalizować pylenie do dopuszczalnych wartości stężeń w powietrzu regulowanych przepisami szczególnymi.

Demontaż wyrobów zawierających azbest nierozzerwalnie związany jest z procesem powstawania odpadów. Obecnie jedyną metodą unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest ich składowanie na odpowiednich składowiskach odpadów niebezpiecznych.

Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest należy do właściciela nieruchomości (art.11 ustawy o odpadach z dnia 27 czerwca 1997 r.), jednak poważną przeszkodą jest brak środków finansowych, co uniemożliwia większości właścicielom nieruchomości podejmowanie działań związanych z usuwaniem azbestu, który występuje między innymi w płytach

eternitowych pokrywających dachy budynków. Jednym ze sposobów przyspieszenia przez mieszkańców procesu usuwania wyrobów zawierających azbest i jednocześnie zabezpieczenia środowiska przed zagrożeniem spowodowanym nieodpowiednim postępowaniem z odpadami zawierającymi azbest jest pomoc w finansowaniu ze źródeł zewnętrznych.

5. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Realizacja Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Opinogóra Górna będzie procesem długotrwałym ograniczonym możliwościami finansowymi zarówno samorządu jak i mieszkańców. Realizacja Programu będzie zgodna z przyjętym celem i przebiegać będzie następująco:

1. Inwentaryzacja i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest

Podstawą dla opracowania projektu Programu była przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest w wyniku której stwierdzono, że na terenie gminy Opinogóra Górna całkowita ilość zinwentaryzowanego azbestu wyniosła 283944 m² w tym : płyty faliste 257020 m² , płyty płaskie 26924 m² .

Do końca 2009 roku należy na terenie gminy przeprowadzić dokładną inwentaryzację z podziałem na:

- jednorodzinne budynki mieszkalne, na których zamontowane zostały wyroby zawierające azbest ,
- zabudowa gospodarcza, na której zamontowane są wyroby zawierające azbest.

2. Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania.

W ramach edukacji mieszkańców na stronie internetowej gminy utworzona zostanie „zakładka tematyczna”, w której na bieżąco prezentowane będą:

- akty prawne dotyczące obowiązków postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz regulujących sposób bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania.
- informacje o zagrożeniu, jakie niesie azbest,
- informacje o kolejnych działaniach Gminy Opinogóra Górna podjętych w celu likwidacji azbestu,
- aktualny wykaz firm posiadających koncesje na demontaż wyrobów zawierających azbest i transport powstałych odpadów.

3. Mobilizowanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez system pomocy edukacyjnej i finansowej .

Działanie realizowane będzie poprzez:

- system edukacji w zakresie szkodliwości i utylizacji wyrobów azbestowych,
- informowanie o potencjalnych źródłach uzyskania dotacji, preferencyjnych kredytów i pożyczek na wymianę pokryć dachowych i elewacji z azbestu,
- dofinansowanie kosztów usunięcia azbestu,
- bieżąca aktualizacja informacji na stronie internetowej z przebiegu realizacji Programu,
- udzielanie wszelkich informacji mieszkańcom na temat realizacji Programu.

4. Podjęcie działań w kierunku pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację programu.

Gmina Opinogóra Górna podejmie starania w celu pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych tj:

- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- i innych.

5. Udzielanie pomocy finansowej osobom fizycznym w usuwaniu odpadów zawierających azbest.

Gmina Opinogóra Górna z pozyskanych środków sfinansuje koszty:

- zdjęcia, załadunku na terenie nieruchomości odpadów zawierających azbest,
- transportu tych odpadów,
- ich składowania i utylizacji.

Ilość usuniętych odpadów zawierających azbest w danym roku

uzależniona będzie od ilości środków finansowych pochodzących z funduszy zewnętrznych.

6. Pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania osobom fizycznym na wymianę pokryć dachowych i elewacji z azbestu.

Jednym z aspektów realizacji Programu jest pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania w postaci dotacji, kredytów i pożyczek preferencyjnych osobom fizycznym na wymianę pokryć dachowych i elewacji zawierających azbest.

Wszyscy zainteresowani poszukiwaniem źródeł finansowania będą mogli skorzystać z pomocy i informacji udzielanych przez pracowników Urzędu Gminy w Opinogórze Górnej.

7. Eliminacja możliwości powstawania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest.

Działanie to realizowane będzie dwutorowo:

- w procesie edukacji związanej z postępowaniem z odpadami azbestowymi, systematycznie budować będziemy świadomość społeczną, co powinno wyeliminować powstawanie „dzikich” wysypisk tych odpadów,
- bieżąco będzie przeprowadzany monitoring występowania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest, a w przypadku stwierdzenia ich występowania będą one likwidowane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

8. Bieżący monitoring realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym oraz mieszkańcom.

Elementem zarządzania Programem jest jego systematyczne monitorowanie.

W ramach działań monitoringowych określone zostaną zmiany ilości wyrobów zawierających azbest w Gminie Opinogóra Górna w kolejnych latach realizacji Programu tj:

- ilości zutylizowanych w danym roku odpadów zawierających azbest,
- ilość wyrobów azbestowych pozostałych jeszcze do likwidacji.

Wskaźniki monitorowania programu.

Lp	Wskaźniki monitoringu	Jednostka miary
1	Ilość odpadów zawierających azbest w przeliczeniu na m ² powierzchni gminy przed rozpoczęciem realizacji programu	Kg/m ² /rok
2	Ilość odpadów zawierających azbest w przeliczeniu na m ² powierzchni gminy w kolejnych latach realizacji programu	Kg/m ² /rok
3	Procentowa ilość usuniętych odpadów zawierających azbest w stosunku do ilości zinwentaryzowanej przed realizacją programu	%
4	Procentowa ilość usuniętych odpadów zawierających azbest w stosunku do ilości zinwentaryzowanej w poprzednim roku realizacji programu	%
5	Nakłady na usunięcie odpadów zawierających azbest	PLN/rok
6	Ilość dzikich wysypisk odpadów zawierających azbest	Szt.

9. Okresowa weryfikacja i aktualizacja Programu.

Realizacja Programu jest procesem długofalowym w związku z czym zakłada się jego aktualizację celem dostosowania do zmieniających się warunków prawnych, finansowych i możliwości realizacyjnych.

Załącznik nr 2
do Uchwały nr XXVII/134/09
Rady Gminy Opinogóra Górna
z dnia 6 kwietnia 2009 r.

Zasady i warunki dofinansowania kosztów usuwania azbestu z terenu Gminy Opinogóra Górna.

Gmina dofinansuje koszty usuwania wyrobów zawierających azbest, powstałych w związku z demontażem pokryć dachowych z nieruchomości położonych na terenie Gminy Opinogóra Górna.

1. Dotacje będą przyznawane osobom fizycznym, nie będącym przedsiębiorstwami na terenie Gminy.
  - 1) Dotacja przysługuje osobom mającym tytuł prawny do nieruchomości i budynku znajdującego się na terenie Gminy Opinogóra Górna.
  - 2) Kwotę dotacji ustala się na podstawie łącznej powierzchni wyrażonej w m² lub masy wyrażonej Mg pokrycia dachowego zawierającego elementy azbestowe.
  - 3) Dofinansowaniu będą podlegały koszty związane z likwidacją odpadów azbestowych powstałych przy wymianie lub usunięciu pokrycia dachowego tj. prace demontażowe wyrobów zawierających azbest, transport odpadów do miejsca unieszkodliwiania, składowanie odpadów na odpowiednim składowisku.
  - 4) Wysokość dofinansowania zależy od ilości usuniętych odpadów azbestowych i stawki bazowej za 1 Mg.
  - 5) Pomoc finansowa na usuwanie azbestu jest przyznawana według kolejności wpływających wniosków aż do wyczerpania rocznego limitu środków.
  - 6) Podstawą wypłaty środków jest umowa dotacji.
  - 7) Środki są przekazywane po zakończeniu prac.

2. Warunkiem uzyskania dotacji jest :

- 1) Złożenie wniosku o przyznanie dotacji na usuwanie odpadów zawierających azbest, powstałych w związku z demontażem pokryć dachowych zawierających elementy azbestowe.
- 2) Przedłożenie informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania, zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub*

jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz.1876), o ile nie złożono takiej informacji do dnia 31 stycznia danego roku.

3) Przedłożenie kopii „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” sporządzonej zgodnie ze wzorem zawartym w rozporządzeniu *Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 02.04.2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest* (Dz. U. Nr 71, poz.649).

4) Przedłożenie kopii aktualnego dokumentu potwierdzającego tytuł prawny do nieruchomości (budynku, działki) oraz w przypadku współwłaścicieli zgodę wszystkich pozostałych współwłaścicieli na realizację zadania.

5) Potwierdzenie dokonania zgłoszenia prac polegających na zmianie pokrycia dachu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest do organu administracji budowlanej.

6) Oświadczenie wnioskodawcy, że nie jest przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 02.07.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz.1807 ze zm.).

7) Przeprowadzenie oględzin w terenie, przez powołaną komisję, w którym jest zamontowywany azbest w obecności wnioskodawcy.

8) Zawarcie umowy cywilno - prawnej na dotację pomiędzy dotowanym a Wójtem Gminy Opinogóra Górna.

9) Zlecenie uprawnionej firmie przez wnioskodawcę wykonanie prac związanych z demontażem wyrobów zawierających azbest, transportem odpadów do miejsca unieszkodliwienia, unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest.

10) Demontaż i transport odpadów azbestowych przez uprawnioną firmę z jego unieszkodliwieniem włącznie.

3. Po dokonaniu usunięcia azbestu wnioskodawca informuje o wykonaniu zadania oraz występuje o rozliczenie umowy dotacji przedkładając następujące dokumenty:

1) oryginał faktury VAT lub rachunek wystawiony przez przedsiębiorcę, który usuwał odpady zawierające azbest,

2) kopię oświadczenia przedsiębiorcy usuwającego wyroby zawierające azbest o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych zgodnie z § 8 ust. 3 rozporządzenia *Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest* (Dz. U. Z 2004 r. Nr 71, poz.649) zawierającego dodatkowo informacje o łącznej powierzchni płyt zawierającej azbest z obiektów budowlanych zdemontowanych i przetransportowanych na uprawnione składowisko

(oryginał oświadczenia wraz z kartą przekazania odpadu należy okazać do wglądu).

4. Wyplacanie dotacji

- 1) komisja powołana zarządzeniem Wójta w obecności Wnioskodawcy przeprowadza oględziny obiektu, z którego został usunięty azbest i sporządza protokół odbioru wykonania zadania,
- 2) po stwierdzeniu wypełnienia warunków umowy, wyznaczony pracownik powiadamia Wnioskodawcę o terminie i miejscu wypłaty dotacji,
- 3) kwotę dotacji ustala się na podstawie ilości odpadów zawierających azbest usuniętych z obiektów budowlanych i zeskładowanych na uprawnionym składowisku .
- 4) wysokość dofinansowania o którym mowa w pkt. 1 ust. 3, uzależniona będzie od wysokości pozyskanych środków na ten cel.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Jaw. Łoździewski